

napravili so nek „šulverein“ ter pobirajo denarjev, da bi ustanovili ponemčevalnih šol ob nemških mejah; tudi mariborski po sili-nemec dr. Duchatsch je zraven. — V Kiseku na Ogerskem je umrl poštar v 4. urah; pravijo, da je dobil kolero; v Banatu so 3 husarji robatega podčastnika vrgli ob tla in z ostrogi osmrtili. Poslanec Istočni snuje društvo za iztiranje judov; društvo šteje uže 23 podružnic. Magjarski kalvinci so sklenoli iz svojih šol izbaeniti nemščino kot predpisan predmet. Pravijo, da Magjaru ni treba znati „švabski“.

Vnanje države. Rusi neradi mislijo na vojsko zoper Kitajce. Vendar za prvo silo so pripravljani. V veliki ocejani odposlali so močno brodogojce, ki zamore Kitajcem postreljati vsa pomorska mesta in vso kupčijo uničiti. General Skobeljev pa prodira v strahovitej vročini v zahvalinskih pustinjah zoper Turkmene. Vse to pa ne brani Rusom, ponuditi 20.000 mož Grkom v pomoč zoper Turke, ako bi ti ne hoteli pustiti Epira in Tesalije. Bolgarom doposlali so 70.000 pušek, 3000 oficirjev in doslužnih vojakov. Turški sultan se bo moral v kratkem odločiti, ali se boče vdal ali za orožje prijel; Osman-pašo je poslal v Adrijanopol, a namesto njega Husajn-pašo, divjega Albanca, imenoval za vojniškega ministra. Albanci postavili so 25.000 mož na noge zoper Črnogorce, 60.000 pa zoper Grke. Vrh tega streže nekšen Midhat-paša v Aziji v Damasku izneveriti se sultanu in osnovati ondi novo mohamedansko državo; sploh v Turčiji zopet hudo vre. — Francozi obhajali so dne 14. jul. veliko narodno, to pa republikansko svečanost, ker so ta den pred 101. letom pričeli revolucijo ter kraljevsko jetoico „Bastille“ v Parizu razdjali. K svečanosti so spustili vse socialiste, ki so l. 1870. in 71. Pariz požigali, nedolžne jezuite pa so iztirali. Bogu je znano, kako dolgo bodo tako smeli razsajati. — Angleži v Afganistanu podirajo trdnjave okolo Kabula ter hočejo potem iz dežele umakniti se nazaj v Indijo; vojska jih je stala veliko tisoč vojakov in 200 milijonov goldinarjev. Ti so zgubljeni. — Zmagoviti Chilenci v Ameriki ponudili so mir Peruvijancem in Bolivijancem.

Za poduk in kratek čas.

Štajerska in nemško-liberalno gospodstvo od l. 1861—1881.

IV. Gradec je glavno mesto deželi štajerskeje. To mu je na veliko dobroto. Uže iz povedanega na tem mestu so čestiti bralci lahko povzeli, koliko tisočakov goldinarjev iz javnih blagajnic v Gradec odhaja vsako leto. Naslednje bo isto še bolje pojasnilo. Štajerski davkovci vzdržujemo namreč Gradčanom še sledeče zavode, katerih vsak vleče na leto več ali menje denarjev. Tako plačujemo za galerijo, kder hranjujejo razne podobe in kipe, in za risarsko akademijo vkup 7914 fl.

za šolo gluho-nemcev 14.559 fl. za podkovaško šolo in živinsko bolnišnico 7162 fl., dalje za deželsko šolo jezdarsko 590 fl., šolo za telovadbo ali „turnšolo“ 4976 fl. (glavni učitelj ali „turnar“ ima 1000 fl. letne plače), za šolo borivnico (Fechtschule) 105 fl. in šolo plesavnico, kder se plesati uče, tudi 105 fl. Letos je se celo liberalcem tukaj zazdelo preveč pometanja z denarji, in so torej sklenoli sčasoma razpustiti drago podkovaško šolo, ki ima 3 profesorje in 5 učencev. Blizo Gradca vzdržujemo deželsko kmetijsko šolo 3razredno, ki na leto stane po 10.000 fl. Dohodkov ima 1913 fl. država doplačuje 3000 fl. Podučni jezik je nemščina. Slovenci nimamo lahko od nje kaj prida. Bilo je torej opravičeno, da se je tudi za spodnji Štajer nekaj storilo. Osnovali so sadje in vinorejsko šolo v Mariboru. Toda Slovenci tudi tukaj ne morejo potrebnega sadje- in vinorejskega in sploh gospodarskega poduka uspešno zajemati in crpiti, ker je zopet podučni jezik „edinozveličavna“ večna nemščina. Slovenski učenci na tej šoli so res jezikovski trpini. Potrebni je na leto 21.302 fl. Lastnih dohodkov ima zavod 8900 fl. vkljub slabim vinskim letinam. Po časi bodo ti večji in deželo bo menje doplačila zadevalo. Največ dohodkov dala je drevesnica, namreč 3000 fl. Ravnatelj ima 2800 fl. plače, adjunkt g. Hanzel 800 fl. Letošnji deželni zbor mu je prisodil 1000 fl. Za gornji Štajer vzdržujemo deželsko rudarsko šolo. Ta potrebuje 5946 fl. Učencev bilo je lani samo 21.

Za šolstvom (1.843.011 fl.) vdrapne deželno blagajnico najhuje doplačilo k fondu gruntno rešitve, namreč 604.840 fl. Ko so izrekli, naj bodo kmetje od grajščakov in gruntnih gospodov neodvisni posestniki, zaukazali so gruntno rešitev. Pri tej so grajščaki morali $\frac{1}{3}$ pustiti, $\frac{1}{3}$ kmetje plačati, $\frac{1}{3}$ pa dežela prevzeti. Grajščaki so svojo $\frac{1}{3}$ na mah zgubili, kmetje svojo $\frac{1}{3}$ pošteno plačali, dežela štajerska je pa še dolžna 12.910.934 fl. Ovi dolg plačujemo v letnih obrokih s 5% obresti vred, kakor se pač zemljiščne odveznice izžrebajo. Sedaj je ovo breme še precej občutno, toda v nekaterih letih ga bodemo davkovci rešeni. Ali česar rešeni ne bodemo, to so zraven šolskih potroškov še potreboče za blagodejne in zdravilne svrhe in zadeve. Tukaj je treba na leto 816.816 fl. Javna bolnišnica v Gradcu zahteva iz deželne blagajnice 66.000 fl. (vsi stroški znašajo 149.111 fl.) Graškej najdenišnici in porodišču doplačuje dežela 7600 fl. Nekaj let so vsi potroški zadevali deželo in smo davkovci žrtvovali zavodu, kder nezakonške matere porodavajo in se otroci najdenici pobirajo, v 10 letih 838.208 fl. 74 kr. Mater sprejetih v porodišče bilo je 8% iz slovenskega, 73% iz srednjega (se vé največ iz Gradca) in 7% iz zgornjega Štajera, kar nam kaže, kolikor smo tudi v tej reči Štajerci rabotali Gradčanom. Prav bilo je torej, da je deželni zbor l. 1872. najdenišnico in porodišče graškemu mestu prepustil. Letos je Gradec prosil, naj dežela ovi nepotrebni zavod

vzame nazaj. Neopravičeno prošnja je celó liberalna večina odbila. Dostavimo še, da iz nemških okrajev: Radkersburg, Gleisdorf, Weiz, Friedberg toliko nezakonskih mater zahaja v porodišča na Dunaj, da za njimi dežela plačuje po 30.000 fl. na leto. Liberalci zagovarjajo tolike potroške rekoč, da iz Dunaja na Štajersko dobivamo po 2400 otrok in za nje plače po 125.000 fl. in da smo torej na dobičko. Lep dobiček!? Norišnica v Feldhofu je tudi precej draga. Potrebuje 167.285 fl. Deželo zadene tukaj 86.000 fl. Drugo se od inod pokrije. Malo je od liberalcev deželi osnovanega, kar je res dobro in hvale vredno. K temu smemo šteti 3 deželske hiralnice v Wildonu, Knittelfeldu in Ptuj. Prva stane deželo 3217 fl., (vsi potroški znašajo 16.434 fl., a 13.217 fl. se od drugod pokrije), druga 7592 fl., tretja 6200 fl. Da se s tako malimi svotami toliko dobrega doseže, to je mogoče le, ker so streženje hiravcem in bolnikom prevzele usmiljene sestre; vsaka dobi po revnih 84 fl. na leto. Hiralnica v Ptuj imela je l. 1879 na skrbi 181 ubožcev in sicer v javnej bolnišnici 16926 in v zavodu hiralničnem 47177 oskrbovalnih dnij. Vsi potroški znašali so 23593 fl., a dohodki 25.103 fl. tako, da je bilo dobitka 1510 fl. Plače so nastavljene tako: oskrbnik dobiva 1000 fl. vrčnik ordinarij 300 fl., 5 usmiljenih sester 420 fl., 2 dekli 252 fl. in 1 hišnik 96 fl. Svečava in kurjava stane 1200 fl., uradnica 160 fl., vzdrževanje poslopij itd. 890 fl., hrana, vračila, pranje itd. 18.000 fl. Gospodari se pri tem zavodu vrlo dobro. To je razvidno iz tega, da so iz vrta in za svinje dobili 900 fl. Srenje in zasebniki so za svoje siromake vplačali 11.800 fl. Zunaj Gradca vzdržuje dežela še 10 javnih bolnišnic. Mesta, kder se nahajajo, so: Bruck, Judenburg, Leoben, Knittelfeld, Marija-Celje, Radgona, Ptuj, Maribor, Celje in Brežice. O teh par besedic prihodnjich.

Smesničar 29. Prijatelj pride k prijatelju, ki ravno svoji ženi piše pismo s prav debelimi črkami. „Zakaj pa tako debelo pišeš“, ga vpraša prijatelj, „Vidiš, ljubi moj, to je zato, ker mi je moja žena zelo gluha. Rad bi ji prav glasno povedal, kar ji imam povedati.“

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so 200 fl. darovali za stavljenje šolskega poslopja pri sv. Ilji v Slov. goricah.

(*G. baron Goedel*) je po nemili smrti zgubil svojo edino hčer, 25letno gospodično in baroninjo Olgo po dolgotrajnej in hudej bolezni.

(*Mariborski gimnazijci*) napravijo v nedeljo 8. avg. t. l. v ptujскеj čitalnici veselico. Načrt ali spored je zanimiv, med drugimi je tudi Hajdrihovo „Jadransko morje“ in dr. Ipavičev „Kdo je mar?“ Začetek ob 8. zvečer.

(*Tolovaji*) so vlomili v Hlebičevo hišo v Rusah ter se hlapcev lotili, ko so ti ropanje branili, enega hlapca so obstrelili v nogo, drugega v trebuh.

(*Pri sv. Trojici*) v Slov. goricah je pri gosp. Ohmannu začelo goretí, toda ogenj so srečno pogasili žandarji, domače in sv. lenartsko gasilno društvo.

(*Trikrat streho predrli*) so drzni tatovje v Partinji v Slov. goricah. Okradene so 3 gospodinje. Tatje odnesli so moko, kokoši, špeh in prte.

(*Strela udarila*) je v viničarijo Jelene Polatnikove pri Brežicah. Hram je pogorel, posestnico je omamil blisk in deloma opekell.

(*Ponarejeni desetaki*) potepljejo se v Ptuj in okolici. Pozor!

(*Nesreča*); v Dobroveah marib. okraja vzel je iznad peči nabito pištolo 6letni Frauček Kac in ustrelil v 6letno Marijo Nedvedovo ter ji vnesel desni kazalec.

(*Pretesno*) je bilo v celjski kajhi ter so 15 zaprtih ptičev odpeljali v Gradec in 5 v Maribor.

(† *Vedno naroden volivec*) g. Valcel v Hočkej fari je umrl. Naj počiva v miru!

(*Zarad „difteritis“ bolezni*) so šolo v Črešnjevcah slov. bistriškega okraja zaprli.

Loterijsne številke:

V Trstu 10. julija 1880: 83, 82, 61, 25, 10.
V Linci " " " 7, 82, 54, 11, 43.

Prihodnje srečkanje: 24. julija 1880.

Učiteljska služba

na enorazrednici v Veržeji, IV. plačalnega razreda in služba orglarja z dohodkom od 100 glđ. se razpisuje.

Prosilci, nemškega in slovenskega učilnega jezika zmožni, naj vložijo pravilno svoje prošnje do konca julija t. l.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 30. junija 1880.

3—3

Predsednik: Premerstein.

Barve za oljnate firneže

jako fino zribane, oljnate firneže, laneno olje, trpentinovec, lake železne, kropalove, damarjeve; vsakovrstne suhe barve, bronzo, zlato v listkih, srebro, čopiče, sploh vse, kar potrebaje lakirar, malar hiš itd. Robo prodavam na veliko pa tudi na drobno po jako nižanej ceni.

H. Billerbek.

Štacuna in zaloga:

v Mariboru, v gosposkej ulici „pri psovi“

Cenilnike dopokiljam franco in zapstoj, manjša naročila izvršujem proti poštnemu povzetju vestno in točno.